పదనిష్పాదన కళ (20)

The joy of coining new words!

తాడేపల్లి లలితాబాలసుబ్రహ్మణ్యం

భాషాశాస్త్రం: పదనిష్పాదన కళ (20)

రచన: తాడేపల్లి లలితాబాలసుబ్రహ్మణ్యం

ప్రచురణ: కినిగె పత్రిక http://patrika.kinige.com

కాలం: సెప్టెంబరు 2014

శాశ్వత లింకు : http://patrika.kinige.com/?p=3631

©Author.

What can you do with this document?

Read it!
Store this PDF on your device.
Share the link with your friends
Share this PDF with your friends via personal communication (e.g. email)
Take printouts for personal use

What is not allowed by Owner of this document?
Editing the document. No page to be removed or added.
Distributing to public (instead kindly share the link to Kinige given above)

దీని ముందుభాగం

౬. ఆంగ్లంలో కొన్ని విశేషణాల్ని *'వంటి/ లాంటి/ పోలిన'* అనే అర్థంలో వాడతారు. ఉదాహరణకి–

Boyish – Boy లాంటి

Circular – Circle లాంటి

Bulbous – Bulb లాంటి

Bushy – bush లాంటి

Cynical – Cynic లాంటి

Demon-like – Demon లాంటి

Dreamy – Dream లాంటి

Elephantine – Elephant లాంటి

Fanatical – Fanatic లాంటి

Gaseous – Gas లాంటి

ఈ అర్థాన్ని ద్యోతకం చేయడానికి నామవాచకాన్ని 'ఆదృశ, సదృశ, ప్రాయ, ఆభ, నిభ, సన్నిభ, నిర్విశేష, సమ,

సమాన, తుల్య, కల్ప, ఉపమాన, ఉపమ' అనే అవయవాలతో సమాసిస్తారు. వీటిల్లో 'సదృశ, ప్రాయ' అనేవి ప్రచురతరం. ఉదాహరణకి–

ఆత్మహత్యాసదృశ = ఆత్మహత్య చేసుకోవడం లాంటి

భ్రాతృసదృశ = సోదరుడిలాంటి

ఆత్మాదృశ = తనలాంటి

మాదృశ = నాలాంటి

త్వాదృశ = నీలాంటి

అస్మాదృశ = మాలాంటి

యుష్మాదృశ = మీలాంటి

తాదృశ = అలాంటి

స్వప్నప్రాయ = స్వప్నంతో సమానమైన

పశుప్రాయ = పశువులతో సమానమైన

శర్కరాప్రాయ = పంచదారలాంటి

పుత్రికానిర్విశేష = కూతురితో సమానం

ద్వీపకల్పం = ద్వీపం లాంటి భూభాగం (Peninsula)

౭. ఆంగ్లంలో కొన్ని విశేషణాల్ని 'తగిన' అనే అర్థంలో వాడతారు. ఉదాహరణకి,

Acceptable – స్వీకరించదగిన, అంగీకరించదగిన, ఆమోదించదగిన

Accessible – అందుకోదగిన, ప్రాపించదగిన

Admirable – మెచ్చుకోదగిన, ప్రశంసించదగిన

Admissible – అనుమతించదగిన

Adorable – ఆరాధించదగిన

Air-worthy – వాయుయానానికి (డయనానికి) తగిన (డయనీయం, డయనార్హం, వాయుయానార్హం))

Audible – వినదగిన

Bailable – పూచీకత్తుకు తగిన

Beatable – మించదగిన

Flexible – వంగదగిన, వంచదగిన

Visible – చూడదగిన

Winnable – గెలవదగిన

(అ) ఈ అర్థాన్ని ద్యోతకం చేయడానికి క్రియాధాతువుల (verbs) కి 'య, తవ్య/ ఇతవ్య, అనీయ' అనే ప్రత్య యాల్ని ఉపయోగించాలి. ఉదాహరణకి,

పరిష్కరించు – పరిష్కార్యం, పరిష్కర్తవ్యం, పరిష్కరణీయం

ధరించు – ధార్యం, ధర్తవ్యం, ధరణీయం

పరిహరించు (పోగొట్టు, తీసివేయు) – పరిహార్యం

వందించు (వందనం చేయు) – వంద్యం, వందితవ్యం, వందనీయం

విమర్శించు – విమర్శ్యం, విమృష్టవ్యం, విమర్శనీయం

అధిగమించు (మించు) – అధిగమ్యం, అధిగంతవ్యం, అధిగమనీయం

ద్వేషించు – ద్వేష్యం, ద్విష్టవ్యం, ద్వేషణీయం

క్రయించు (కొను) – క్రేయం, క్రేతవ్యం, క్రయణీయం

నిరూపించు – నిరూప్యం, నిరూపితవ్యం, నిరూపణీయం

ప్రదర్శించు – ప్రదర్శ్యం, ప్రదర్శితవ్యం, ప్రదర్శనీయం

లిఖించు – లేఖ్యం, లిఖితవ్యం, లేఖనీయం

గర్హించు – గర్హ్యం, గర్హితవ్యం, గర్హితవ్యం

విశేష పరిజ్ఞాన నిమిత్తం 13 వ అధ్యాయాన్ని పరికించవలసినది.

(ఆ) నామవాచకాలకైతే 'అర్హ, యోగ్య, ఆస్పద, ఉచిత, భాజన' అనే సమాసావయవాలతో సమాసిస్తారు. వీటిల్లో 'ఆస్పద' శబ్దం 'అవకాశమున్నటువంటిది' అనే అర్థంలో కూడా వాడబడుతోంది. ఉదాహరణకి,

అనుమతికి తగినది = అనుమత్యార్హం

ఆమోదానికి తగినది = ఆమోదయోగ్యం

సంతలో పెట్టడానికి తగినది = విపణియోగ్యం (Marketable)

ఎగతాళికి తగినది = పరిహాసభాజనం

జయించదగినది = జయాస్పదం

హాస్యానికి తగినది = హాస్యాస్పదం

ముద్రపడడానికి అవకాశమున్న వయసు (impressionable age) = ముద్రాస్పద వయసు

రోగాలు వచ్చే అవకాశమున్న ప్రదేశం = రోగాస్పద ప్రదేశం

యుద్ధం రావడానికి అవకాశమున్న పరిస్థితి = యుద్ధాస్పద పరిస్థితి

వాహనాలకు తగిన మార్గం (Motorable road) = వాహనయోగ్యం, వాహనోచిత మార్గం

౮. కొన్ని విశేషణాలు 'ఒకేదాన్ని కలిగిన' అనే అర్థంలో వాడబడతాయి. ఈ అర్థాన్ని ద్యోతకం చేయడానికి నామ

వాచకానికి ముందు 'స' అనే ఉపసర్గని చేటుస్తారు. ఉదాహరణకి,

సవయస్కులు = ఒకే వయసు కలవాడు

సగోత్రులు = ఒకే గోత్రానికి చెందినవారు

సధర్మం = ఒకే స్వభావం కలది

సమనస్కులు = ఒకే మనస్సు గలవారు (Likeminded)

సనాగరులు = ఒకే నగరానికి చెందినవారు

౯. కొన్ని విశేషణాలు 'కలిసి ఒక పనిచేసిన/ చేసే' అనే అర్థంలో వాడబడతాయి. ఈ అర్థాన్ని ద్యోతకం చేయడానికి ఒక క్రియాజన్య నామవాచకానికి ముందు 'సహ' అనే ఉపసర్గని చేటుస్తారు. ఉదాహరణకి,

కలిసి అధ్యయనం చేసినవాడు = సహాధ్యాయి/ సహాధ్యయనుడు

కలిసి ధర్మాన్ని చరించేది = సహధర్మచారిణి

కలిసి వెళ్ళిపోవడం = సహగమనం

కలిసి చేయడం = సహకారం

కలిసి అనుభూతి చెందడం = సహానుభూతి

కలిసి బ్రతకడం = సహజీవనం

౧౦. కొన్ని విశేషణాలు 'అంతా/వఱకు' అనే అర్థంలో వాడబడతాయి. ఈ అర్థాన్ని ద్యోతకం చేయడానికి నామ వాచకానికి ముందు 'ఆ' అనే ఉపసర్గని చేటుస్తారు. ఉదాహరణకి,

ఆజీవితాంతం = జీవితం చివఱి వఱకు, జీవితమంతా

ఆదివసం = పగలంతా, పగటివేళ జఋగుతున్నంతవఋకు

ఆవర్షం = సంవత్సరమంతా

ఆపాలనం = పరిపాలనాకాలం పొడవునా

౧౧. ఆంగ్లంలో కొన్ని విశేషణాల్ని క్రియాధాతు జన్యమైన సమాస అవయవాలతో అనువదించాల్సి వస్తుంది.

ఉదాహరణకు–

Accident-prone – ప్రమాదాస్పద

All-time (high, low etc.) – సార్వకాల, సార్వకాలీన (పతనం, ఉత్థానం మొ॥)

Beneficial = లాభాన్నిచ్చే/కలిగించే – లాభదాయక, లాభప్రద

Calculated = బాగా లెక్కలు వేసుకొన్న/ వేసుకొనే – సుగణిత

Carcinogenic = క్యాన్సర్ ని పుట్టించే/ కలిగించే – రాజవ్రణకారక, రాజవ్రణజనక

Carnivorous = మాంసాల్ని తినే – మాంసఖాది

Coagulant = గడ్డకట్టించే – సంస్త్యాయక

Comatose = అపస్మారకంలో ఉన్న – అపస్మారకస్థ

Contagious = అంటుకునే – సంక్రామక

Coolant = చల్లబఋచే – శీతకారి, శీతకారక

Cooperative = సహకరించే – సహకారి, సహకారక

Diurnal = పగటిపూట సంచరించే – దివసచర, దివసంచర, దినచర, దినంచర, దివసీన

Drought-ridden – కఋవుపీడిత

Effective = ప్రభావాన్ని కలిగించే తత్త్వం గల – ప్రభావశీల, ప్రభావకర, ప్రభావవంత

User-friendly – వాడుకరి సఖ/ వాడుకరి-అనుకూల

Germicidal = క్రిముల్ని చంపే – క్రిమిసంహారక, క్రిమిహ, క్రిమిఘ్న

Grief-stricken – *విచారగ్రస్త*

Hallucinogenic = *భ్రమల్ని కలిగించే – భ్రాంతికారక, భ్రాంతిజనక, భ్రాంతిప్రద, భ్రాంతికర*

Humorous = *నవ్వుపుట్టించే – హాస్యకర. హాస్యజనక*

Labour-intensive = *కార్మికులు కావాల్సిన – కార్మికాపేక్షం, కార్మిక సాపేక్షం*

Capital-intensive = *పెట్టుబడి కావాల్సిన – మూలధనాపేక్షం, మూలధన సాపేక్షం*

London-bound – *లండన్ కి వెళుతున్న (లండన్ నగరోన్ముఖ)*

Painstaking = *శ్రమ తీసుకోవాల్సిన – శ్రమాపేక్షం, శ్రమసాపేక్షం*

Successful = *జయాన్ని ఇచ్చే / ఇచ్చిన – జయప్రద*

Nocturnal = *రాత్రిపూట సంచరించే – రాత్రిచర, రాత్రించర, రాత్రీణ*

Professional = *నిపుణుడికి తగిన – నిపుణోచితం*

Unprofessional = *నిపుణుడికి తగనటువంటి – అనిపుణోచితం, నిపుణానుచితం*

Water-proof = *నీరు చొఱబడరాని (నీటినడ్డుకునే) – జలరోధి, జలదుర్గమం*

Film-buff = *చలనచిత్రాల్ని ఇష్టపడే – చిత్రప్రేమి, చిత్రప్రేమికుడు, చిత్రప్రియుడు*

Foodie = *భోజనాన్ని ఇష్టపడే – భోజనప్రియుడు*

ఈ తెలుగు విశేషణాల్ని పైన కుడివైపున చూపిన విధంగా వేఱువేఱు క్రియాజన్యాలతో చిన్నసమాసాలుగా చేసి అనువదించాల్సి వస్తుంది. అందుకోసం ఈ క్రింద డు, ము, వు, లు లేకుండా ఇచ్చిన సమాస అవయవాల్ని వివిధ సందర్భాలకు సరిపోయేలా సమయస్ఫూర్తితో ఉపయోగించుకోవలసినది. ఇంకా అదనంగా కావాల్సివస్తే 13 వ అధ్యాయంలో చూడొచ్చు.

(తరువాయి భాగం వచ్చే వారం)

For Latest Telugu Books - Visit now:

Kinige
.com